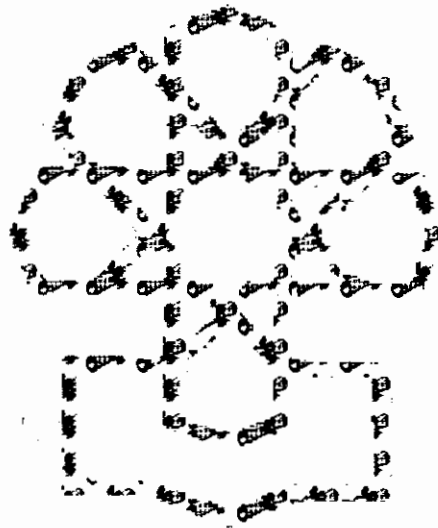

درباره طرح آموزش عالی بدون

کنکور (۲)

معاونت پژوهشی
خرداد ماه ۱۳۷۴

کار: گروه تحقیق

کد گزارش: ۳۲۰۰۶۹۵

آموزش عالی بدون کنکور (۲)

عنوان طرح

شماره ترتیب چاپ: ۱۲۹۵

شماره چاپ سابقه: ۸۵۰

شماره دفتر ثبت: ۳۰۲

تاریخ چاپ: ۱۳۷۲/۸/۱۱

کمیسیون اصلی: فرهنگ و آموزش عالی

مشخصات طرح

مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی

کتابخانه و واحد اسناد و اطلاع‌رسانی فارابی

شماره: ۷۱۹۵

تاریخ: ۱۳۷۲/۱۰/۱۳

طبق ماده واحده موضوع طرح آموزش عالی بدون کنکور، «به منظور ارتقای سطح آگاهیهای علمی و فنی و پاسخ به نیازهای مبرم افراد کاردان در کشور، به موجب این ماده واحده در دوره‌های کاردانی رشته‌های مورد نیاز مصوب، از بین دارندگان دیپلم متوسطه با گذراندن یک دوره پیش دانشگاهی در دانشگاهها و مؤسسه‌های آموزش عالی کشور، اعم از دولتی یا غیر دولتی، دانشجو پذیرفته می‌شود.» به بیان دیگر، هدف از تقدیم این طرح به طور خلاصه آن بوده است که تعدادی دانشجو برای گذراندن دوره کاردانی پذیرفته شوند و پیش از حضور در کلاسهای دوره کاردانی، یک دوره کلاسهای پیش دانشگاهی را بگذرانند. ضمن تأیید بر تمامی دلایل توجیهی طرح و تأکید بر هدفهای آن، لازم است دو نکته مورد توجه قرار گیرد:

اول - ظاهراً عنوان طرح آموزش عالی بدون کنکور این شبهه را در ذهن متجلی می‌سازد که لزومی برای برگزاری کنکور به منظور گزینش داوطلبان ورود به این دوره وجود نخواهد داشت. در حالی که اساس برگزاری کنکور در مقطع ورود به تحصیلات عالی، وجود داوطلبان تحصیل دانشگاهی بیش از امکانات آموزشی است. از این رو، لازم است با برگزاری امتحان ورودی، مستعدترین داوطلبان شناسایی و امکان ادامه تحصیل برای آنان فراهم شود. در مورد طرح آموزش عالی بدون کنکور نیز ابتدا باید بررسی شود که آیا واقعاً امکانات موجود آموزشی پاسخگوی امکان ادامه تحصیل تمامی داوطلبان خواهد بود یا خیر؟ با توجه به استقبالی که در ایران از تحصیلات عالی می‌شود، باید انتظار خیل مشتاقانی را داشت که مایلند از این امکانات استفاده کنند، که به ناچار باید امتحان ورودی یا کنکور برگزار شود تا بهترین داوطلبان انتخاب شوند. بنابراین، لازم است عنوان طرح اصلاح شود تا در آینده داوطلبان توقع نداشته باشند که برای ورود به این دوره نیازی به کنکور ورودی نخواهند داشت.

دوم - مطابق بند (۳) قسمت الف، هدفها و وظایف شورای عالی انقلاب فرهنگی مصوب ۶۳/۱۲/۵ عبارت است از: «تحول دانشگاهها و مدارس و مراکز فرهنگی و هنری براساس فرهنگ صحیح اسلامی...» شورای عالی انقلاب فرهنگی، علاوه بر اصلاح نظام آموزش عالی، اصلاح نظام آموزش و پرورش پیش دانشگاهی را نیز مدنظر قرار داده است. در این راستا و در تاریخ ۱۳۶۴/۱۲/۱۳، شورای عالی انقلاب فرهنگی در مصوبه پنجاه و پنجمین جلسه خود، به پیشنهاد وزارت آموزش و پرورش، شورای تغییر بنیادی نظام آموزش و پرورش را مأمور انجام بررسیهای لازم و ارائه طرح بنیادی نظام آموزش و پرورش کرد. این شورا با سازماندهی هفت کمیسیون به شرح زیر به انجام وظایف محوله پرداخت:

- ۱- کمیسیون پیش دبستانی و دبستانی
- ۲- کمیسیون دوره راهنمایی تحصیلی
- ۳- کمیسیون دوره متوسطه فراگیر و فنی و حرفه‌ای
- ۴- کمیسیون تأمین و تربیت نیروی انسانی
- ۵- کمیسیون نظام اداری و تشکیلاتی
- ۶- کمیسیون برنامه ریزی و توسعه
- ۷- کمیسیون فعالیتهای تربیتی

فعالیت‌های کمیسیون دوره متوسطه فراگیر و فنی و حرفه‌ای، به تهیه طرح اجرایی انتقال به آموزش متوسطه مطلوب بر مبنای دوره متوسطه کاربردی - علمی منجر شد، که پس از تصویب شورای تغییر بنیادی نظام آموزش و پرورش با بررسی‌های فراوان، در دی ماه ۱۳۶۹ به تصویب نهایی شورای عالی انقلاب فرهنگی رسید^(۱).

به این ترتیب، پس از قریب پنج سال بررسی، طرح تغییر نظام آموزشی آماده و مقرر گردید در هفت مرحله و طی هفت سال از سال ۱۳۷۰ تا ۱۳۷۷ به طور کامل در سراسر ایران به مرحله اجرا گذارده شود. یکی از مواردی که در نظام آموزش جدید پیش‌بینی شده دوره کاردانی پیوسته است که هدف آن «تربیت نیروی انسانی رده‌های میانی (تکنسین، سرپرست و مربی) برای بخش‌های مختلف کشور است. دارندگان دیپلم‌های فنی - حرفه‌ای، طبق ضوابطی می‌توانند مستقیماً در گرایش‌های متناسب با سوابق تحصیلی خود در این دوره ادامه تحصیل دهند و نیازی به گذراندن دوره پیش‌دانشگاهی نخواهند داشت. سایر دیپلمه‌ها و همچنین دارندگان گواهینامه دوره پیش‌دانشگاهی فقط در صورت گذراندن دروس اختصاصی پیش‌نیاز شاخه متوسطه فنی - حرفه‌ای، به تناسب ظرفیتهای استفاده نشده توسط دیپلمه‌های فنی - حرفه‌ای، می‌توانند از طریق آزمون ورودی به این دوره راه یابند. دروس این دوره حدود ۷۲ واحد است و به فارغ التحصیلان مدرک کاردانی (فوق دیپلم) اعطا می‌گردد^(۲)».

به این ترتیب به نظر می‌رسد آنچه که در طرح آموزش عالی بدون کنکور پیشنهاد شده چندین سال است که به تدریج و تحت عنوان طرح تغییر بنیادی نظام آموزش و پرورش متوسطه در دست انجام است. البته بدیهی است که وضع قانون در صلاحیت مجلس شورای اسلامی است. با وجود این و برای جلوگیری از تلاقی طرح آموزش عالی بدون کنکور با طرح تغییر بنیادی نظام آموزش و پرورش متوسطه و همچنین رعایت فن و روش قانونگذاری به لحاظ پرهیز از تصویب مصوبه‌های ضد و نقیض توسط مراجع تصمیم‌گیری در این طرح و یا موارد مشابه، که مراجع مزبور در این طرح عبارتند از: مجلس محترم شورای اسلامی و شورای عالی انقلاب فرهنگی، پیشنهادهای زیر ارائه می‌شود:

۱- با جلب نظر مقام معظم رهبری، برای ادغام شورای عالی انقلاب فرهنگی در مجلس شورای اسلامی اقدام شود. بدین ترتیب که شورای عالی انقلاب فرهنگی به عنوان یکی از ستادهای مجلس عمل نماید و در نهایت، مصوبه‌های آن به تصویب مجلس برسد. در این صورت از اتخاذ تصمیم‌های معارض پیشگیری خواهد شد و از تشتت مراکز تصمیم‌گیری در زمینه سیاست‌های آموزشی کشور کاسته می‌شود. در عین حال، از امکانات آن شورا و تجربه‌های گرانقدر آن استفاده خواهد شد. مضافاً آنکه سیاستگذاری آموزشی متوقف نشده و یکپارچگی آن حفظ خواهد شد.

۲- به منظور جلوگیری از صرف وقت مجلس شورای اسلامی در برنامه‌ریزی‌های آموزشی - که خود مستلزم صرف وقت بسیار است - مصوبه‌های شورای عالی انقلاب فرهنگی به تصویب شورایی متشکل از اعضای شورای عالی انقلاب فرهنگی و اعضای کمیسیون فرهنگ و آموزش عالی مجلس شورای اسلامی

۱- کلیات نظام جدید آموزش متوسطه، تهیه شده توسط امور اجرایی نظام جدید آموزش متوسطه، از انتشارات وزارت آموزش و

پرورش، چاپ سوم، اسفند ماه ۱۳۷۱، صفحات ۱۳ تا ۲۴.

۲- همان مأخذ صفحه ۳۲.

برسد. در این صورت، مجلس محترم بر مصوبه‌های شورای عالی انقلاب فرهنگی نظارت خواهد داشت. با توجه به آنکه شورای عالی انقلاب فرهنگی مستقیماً زیر نظر مقام معظم رهبری قرار دارد، بدیهی است اعمال این روش مستلزم تأیید معظم له می‌باشد.

۳. مجلس محترم شورای اسلامی بی آنکه طرح آموزش عالی بدون کنکور را تصویب نماید به وسیله کمیسیون محترم فرهنگ و آموزش عالی با دعوت از اعضای شورای عالی انقلاب فرهنگی، هدفهای طرح را به اطلاع آن شورا برساند تا در مصوبه‌های شورای عالی انقلاب فرهنگی مورد دقت نظر قرار گیرد. چنانچه به شیوه اخیر عمل شود، کماکان به موجب اصل ۷۶ قانون اساسی، حق تحقیق و تفحص در عملکرد شورای عالی انقلاب فرهنگی برای مجلس شورای اسلامی محفوظ خواهد بود. همچنین، امکان اعلام نظر و پیگیری اجرای آن از مجلس سلب نخواهد شد. دستاورد دیگر استفاده از این روش، حفظ یکپارچگی و انسجام در سیاستهای آموزشی می‌باشد.